

Total No. of Printed Pages—8

3 SEM TDC HRM 1 (G) (N/O)

2 0 1 7

(November)

COMMERCE

(General)

Course : 301

(Human Resource Management)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

(New Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

Time : 3 hours

1. (a) তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ অতি চমুকৈ লিখা :
Answer the following questions very
briefly :

(i) মানবসম্পদ পৰিচালনাৰ যি কোনো দুটা কাৰ্য
লিখা। 1×2=2

Write down any two functions of
Human Resource Management.

(ii) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ আৰু কৰ্মচাৰী বাছনিৰ মাজত থকা
দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা। 1×2=2

Mention two points of distinction
between recruitment and selection.

(b) শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা :

1×4=4

Write True or False :

(i) লাভাংশ হ'ল মজুৰি উদ্দীপক পৰিকল্পনাৰ এটা নিদৰ্শন।

Profit sharing is a type of wage incentive plans.

(ii) মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য হ'ল নিয়োগকৰ্তা আৰু কৰ্মচাৰীসকলৰ সৰ্বাধিক উন্নতি আৰু সম্ভৱ লাভ কৰা।

The prime objectives of Human Resource Management is to secure maximum prosperity and happiness of employer as well as employees.

(iii) দক্ষ শ্ৰমিকবোৰ সদায়েই দক্ষ হৈ থাকিব।

Competent employees will always remain competent.

(iv) কৰ্ম মূল্যায়ন আৰম্ভ হয় কৰ্ম বিশ্লেষণৰ পৰা।

Job evaluation begins with job analysis.

2. চমু টোকা লিখা :

4×4=16

Write short notes on :

(a) মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

Importance of Human Resource Management

(b) কৰ্ম আৰ্হি/Job design

(c) বিজ্ঞানসন্মত কৰ্মচাৰী বাছনি/Scientific selection

(d) পদাৱনতি/Demotion of employee

3. (a) মানবসম্পদ পৰিচালনাৰ প্ৰকৃতি আৰু উদ্দেশ্যসমূহ আলোচনা কৰা। 7+7=14

Discuss the nature and objectives of Human Resource Management.

অথবা / Or

- (b) মানবসম্পদ পৰিচালনা আৰু বিষয়াকৰ্মী পৰিচালনাৰ মাজত পাৰ্থক্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 14

Describe the differences between Human Resource Management and Personnel Management.

4. (a) এটা সংগঠনত মানবশক্তিৰ সদ্যৰহাৰৰ কাৰণে মানবসম্পদ পৰিকল্পনাৰ (HRP) প্ৰয়োজনীয়তা ব্যাখ্যা কৰা। 14

Explain the importance of Human Resource Planning (HRP) to ensure effective utilization of manpower in an organization.

অথবা / Or

- (b) 'কৰ্ম বিশ্লেষণ' কি? কৰ্ম বিশ্লেষণ প্ৰস্তুতকৰণত জড়িত থকা বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা। 4+10=14

What is 'job analysis'? Discuss the various steps involved in the preparation of job analysis.

5. (a) এটা সংগঠনে কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ (recruitment) প্ৰক্ৰিয়াত সাধাৰণতে সন্মুখীন হোৱা সমস্যাৱলী আলোচনা কৰা।

14

Discuss the problems usually faced by an organization in recruitment process.

অথবা / Or

- (b) এটা বৃহৎ সংগঠনত সঠিক কৰ্মচাৰী বাছনিৰ উদ্দেশ্য আৰু তাৎপৰ্য চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

14

Describe in brief the objectives and significance of proper selection of personnel in a large organization.

6. (a) ভাল প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী এটাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

14

Explain the essential steps of a good training programme.

অথবা / Or

- (b) 'কাৰ্যবাহী উন্নয়ন' (executive development) বুলিলে কি বুজা? ভাৰতবৰ্ষৰ নিচিনা এখন উন্নয়নশীল দেশৰ বাবে ইয়াৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

4+10=14

What do you mean by 'executive development'? Discuss its importance in a developing country like India.

(Old Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

1. শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা :

1×8=8

Write True or False :

- (a) মানবসম্পদ হ'ল এটা অন্য প্রাকৃতিক সম্পদৰ দৰে ।
Human resource is a resource like any other natural resource.
- (b) সমুপস্থিতকৰণ আৰু সজীৱকৰণ প্ৰশিক্ষণৰ মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই ।
There is no difference between induction and refreshment training.
- (c) কৰ্ম বিশ্লেষণ মানে কৰ্মৰ লগত জড়িত সকলো বাস্তৱ তথ্য আহৰণৰ এটা প্ৰক্ৰিয়া ।
Job analysis means a process of obtaining all pertinent job facts.
- (d) স্বাস্থ্যৰ অৰ্থ হ'ল ৰোগৰ অনুপস্থিতিৰ লগতে সম্পূৰ্ণ শাৰীৰিক, মানসিক আৰু সামাজিক সুস্থ জীৱনধাৰণ ।
Health means, a state of complete physical, mental and social well-being and not merely an absence of any disease.

(e) কেৰিয়াৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যবোৰৰ ভিতৰত এটা হ'ল শ্ৰমিক বিপৰ্যয়ৰ সংকুচিতকৰণ।

One of the objectives of the career planning is to reduce the employee turnover.

(f) পদোন্নতি মানে উচ্চতৰ পদৰ পৰা পতন আৰু পদাৱনতি মানে উচ্চতৰ পদলৈ উত্থান।

Promotion means decrease in rank and demotion means increase in rank.

(g) ব্যক্তিগত প্ৰশিক্ষণ হ'ল এটা কৰ্ম অৱস্থানৰ বাহিৰত প্ৰশিক্ষণ পদ্ধতি।

Coaching is an off-the-job training method.

(h) কৰ্ম চক্ৰগতিয়ে এজন কাৰ্যবাহীৰ নিপুণতা আৰু জ্ঞান বৃদ্ধিৰ বাবে সমতলভাৱে স্থান সলনি কৰাকে উনুকিয়াই।

Job rotation refers to change the position of an executive horizontally for increasing the skills and knowledge.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any *four* of the following :

(a) কৰ্মচাৰী বাছনি/Selection of employees

(b) কৰ্ম সমৃদ্ধকৰণ/Job enrichment

(c) শিকন প্ৰক্ৰিয়া/Learning process

(d) কেৰিয়াৰ পৰামৰ্শ/Career counselling

(e) প্ৰণোদন/Motivation

3. (a) মানৱসম্পদ পৰিচালনা (HRM) বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What do you understand by Human Resource Management (HRM)? Explain its significance.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতবৰ্ষত মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ ক্ৰমবিকাশৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা। 11

Discuss in brief the evolution of Human Resource Management in India.

4. (a) মানৱসম্পদ পৰিচালনা প্ৰস্তুতকৰণৰ সময়ত সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন সমস্যাসমূহ বিতংভাৱে বৰ্ণনা কৰা। 11

Describe in detail the various problems in designing Human Resource Planning.

অথবা / Or

- (b) এটা বৃহৎ ব্যৱসায় সংগঠনৰ মানৱসম্পদ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতকৰণৰ সময়ত তুমি বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the points you have to consider in preparing a Human Resource Plan for a large business organization.

5. (a) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ বুলিলে কি বুজা? কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহৰ বিভিন্ন উৎসসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 3+8=11

What do you mean by recruitment? Discuss the various sources of recruitment.

অথবা / Or

- (b) বাছনি পৰিক্ৰমাৰ লগত জড়িত বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the various steps involved in selection process.

6. (a) প্ৰশিক্ষণৰ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 11
Explain the various methods of training.

অথবা / Or

- (b) 'কেৰিয়াৰ' শব্দটোৰ সংজ্ঞা লিখা আৰু কেৰিয়াৰ উন্নয়নৰ পদক্ষেপসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

Define the term 'career' and explain the steps in career development.

7. (a) 'ক্ষতিপূৰণ পৰিচালনা'ৰ ওপৰত এটা ব্যাখ্যামূলক টোকা লিখা। 12

Write an explanatory note on 'compensation management'.

অথবা / Or

- (b) কৰ্মচাৰী অনুপ্ৰাণিতকৰণত বিত্তীয় আৰু অনাবিত্তীয় উদ্দীপকসমূহ আলোচনা কৰা। 6+6=12

Discuss the financial and non-financial incentives in motivating employees.